

Asettamis päätös

Hankenumero:
TEM076:00/2024

Asia- ja asiakirjanumero:

12.2.2025

VN/27292/2024
VN/27292/2024-TEM-13

Ekosuunnitteluasetuksen täytäntöönpanoa tukevan virkatyöryhmän asettaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö on tänään asettanut EU:n uuden ekosuunnitteluasetuksen kansallista täytäntöönpanoa tukevan virkamiestyöryhmän.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 24.2.2025–31.12.2026.

Tausta

EU:n uusi ekosuunnitteluasetus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1781, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta) julkaistiin 28.6.2024 EU:n virallisessa lehdessä ja asetus tuli voimaan 18.7.2024. Asetuksella vahvistetaan puitteet tuotteiden ekologisen suunnittelulle, perustetaan digitaalinen tuotepassi, säädetään ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevien pakollisten vaatimusten vahvistamisesta ja luodaan puitteet myymättä jääneiden kulutustuotteiden hävittämisen estämiseksi.

Asetus korvaa vuonna 2009 annetun ekosuunnitteludirektiivin 2009/125/EY vaiheittain. Asetuksen tavoitteena on laajentaa olemassa olevaa energiaan liittyvien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevaa sääntelyä kattamaan lähtökohtaisesti ja tietyin poissuljennoin kaikki fyysiset tuotteet, komponentit ja välituotteet. Asetus on osa EU:n kiertotaloussääntelyä ja sen toimeenpanoa, jolla on liityntöjä muihin EU-säädöksiin kuten akkuasetukseen, rakennustuoteasetukseen, jättesääntelyyn tai korjausdirektiiviin.

Ekosuunnitteludirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön lailla tuotteiden ekologisesta suunnittelusta ja energiatehokkuudesta (1005/2008) ja sen nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavista vaatimuksista (1043/2010). Sääntelypuite on EU:n markkinavalvonta-asetuksen ja markkinavalvontalain (1137/2016) soveltamisalassa. Asetus sisältää monipolvista siirtymäsääntelyä lukuisin artikloittain poikkeuksin. Direktiivi ja siihen pohjautuva lainsäädäntö säilyvät tietyiltä osin uuden asetuksen rinnalla voimassa vielä jonkin aikaa ainakin vuoden 2030 loppuun saakka. Ekologista suunnittelua koskevan sääntelyn laajeneminen uusiin tuoteryhmiin tapahtuu konkreettisesti ajan myötä, kun komissio antaa tuoteryhmiäkohtaisia asetuksia, joissa määritetään tuoteryhmiä koskevat ekosuunnitteluvaatimukset. Tuotteille asetettavat

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

vaatimukset velvoittavat talouden toimijoita vasta kun kyseille tuoteryhmälle on Euroopan komission johdolla laadittu tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia. Isot muutokset tapahtuvat pitkällä aikavälillä.

Suomen kannalta tärkeää on tunnistaa ekosuunnitteluasetuksesta aiheutuvat muutostarpeet kansalliseen toimintaympäristöön sekä laajenevan soveltamisalan vaikutukset hallinnonalojen keskinäiseen työnjakoon, viranomaisrakenteisiin, sidosryhmätyöhön ja kansalliseen lainsäädäntöön. Asetuksen kansallista täytäntöönpanoa on tarpeen valmistella vaiheittain. Asetuksen täytäntöönpano edellyttää arvioiden mukaan myös kansallisia säädöstoimia. Esimerkiksi viranomaisten nimeämisestä, tehtävistä ja toimivaltuuksia koskevista asioista on tarpeen säätää myös kansallisessa laissa ja antaa asetuksen soveltamisen tueksi tarvittavaa täydentävää sääntelyä. Lisäksi tulee säätää asetuksen edellyttämistä seuraamuksista sekä tarkistaa asetuksen kanssa mahdollinen päällekkäinen, ristiriitainen kansallinen sääntely.

Tavoite ja tehtävät

Virkamiestyöryhmän tehtävänä on koordinoida ekosuunnitteluasetuksen kansallista täytäntöönpanoa ja tukea täytäntöönpanoon liittyvää lainvalmistelua. Työryhmän jäsenet ovat edustamansa organisaation yhteyshenkilöitä asetuksen täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa. Työryhmä voi tarpeen mukaan kuulla keskeisiä asiantuntijoita ja sidosryhmiä työnsä tueksi, minkä lisäksi työryhmä voi kutsua kokoon alatyöryhmiä tai työpajoja, joiden työskentelyyn voi osallistua muita asiantuntijoita käsiteltävän aihealueen ja erityisosaamisen mukaan. Tarkoitus on järjestää työryhmän työskentely pääosin etätyönä. Työryhmän arvioidaan kokoontuvan 1–2 kertaa puolivuositain.

Hankkeessa tarkastellaan kansalliseen työnjakoon ja yhteensovittamiseen liittyviä näkökohtia. Asetus edellyttää sääntelytoimien lisäksi myös muita toimeenpanotoimia. Työryhmässä on tarpeen olla keskeisten ministeriöiden – työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, oikeusministeriö – lisäksi edustus nykyisistä viranomaisista, jotka ovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) markkinavalvontaviranomaisena, Energiavirasto ekosuunnittelusääntelyn koordinoivana tahona sekä Tulli ulkorajavalvontaviranomaisena.

Poikkihallinnollisen virkamiestyöryhmän asettaminen on tarpeellista, sillä horisontaalisen ekosuunnitteluasetuksen soveltamisala on dynaaminen ja laajeneva ulottuen tulevaisuudessa usealle sektorille ja hallinnonalalle. Komission johdolla tehtävä tuoteryhmäkohtaisten ekosuunnitteluvaatimusten valmistelu edellyttää tiivistä yhteistyötä ministeriöiden kesken. Lähtökohtana työnjaossa tulee olla, että kukin hallinnonala vastaa sen vastuulle kuuluvasta sektorisääntelystä ja kyseiseen sektoriin liittyvistä tuoteryhmäkohtaisten ekosuunnitteluvaatimusten valmistelusta komission johdolla valmisteltavissa uusissa tai päivitettävissä tuoteryhmäkohtaisissa ekosuunnittelusäädöksissä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa puitelainsäädännöstä sekä sille kuuluvasta sektorisääntelystä. Nykyisessä ekosuunnittelulaissa työnjaosta on säädetty työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön välillä.

Merkittävimpinä kansallista huomiota edellyttävinä kokonaisuuksina asetuksen kansallisessa täytäntöönpanossa pidetään ainakin seuraavia:

- Digitaalinen tuotepassi (asetuksen 1 artikla ja III luku)
- Ympäristöä säästävät julkiset hankinnat (asetuksen 1 artikla ja 65 artikla)
- Markkinavalvontaviranomais(t)en tehtävien järjestäminen ja nimeäminen kansallisesti (Ekosuunnitteluasetus ja EU:n markkinavalvonta-asetus)
- Ilmoitettujen laitosten hyväksyntä ja nimeäminen ja ilmoittava viranomainen (49 artikla)
- Pk-yrityksille suunnattu tuki ja keskitettyjen yhteyspisteiden (one-stop shop) nimeäminen (22 artikla)
- Myymättä jääneiden kulutustuotteiden hävittäminen (asetuksen VI luku)
 - Myymättä jääneitä kulutustuotteita koskevien tietojen ilmoittaminen. Ensimmäisen ilmoituksen on katettava myymättä jääneet kulutustuotteet, jotka on poistettu käytöstä tämän asetuksen voimaantulon ensimmäisen kokonaisen tilikauden aikana. (24 artikla)
 - Myymättä jääneiden vaatteiden, vaatetustarvikkeiden ja kenkien tuhoaminen kielletään 19.7.2026 alkaen, eli kaksi vuotta asetuksen voimaantulon jälkeen. (25 artikla)
- Asetuksen edellyttämä seuraamussääntely (74 artikla)

Lisäksi keskeisenä on asetuksen täytäntöönpanoa varten perustettavat EU-tason ryhmät, joihin jäsenvaltiot nimeävät asiantuntijat:

- 19 artiklan mukainen ekosuunnittelufoorumi
- 20 artiklan mukainen jäsenvaltioiden asiantuntijafoorumi, joka toimii ekosuunnittelufoorumin alatyöryhmänä

Organisointi

Puheenjohtaja:

hallitusneuvos Pauliina Kanerva
työ- ja elinkeinoministeriö

Jäsenet (sulkeissa varajäsen):

erityisasiantuntija Miia Merisalo
työ- ja elinkeinoministeriö

erityisasiantuntija Pekka Kärpänen
työ- ja elinkeinoministeriö

erityisasiantuntija Sari Tasa
(erityisasiantuntija Ulla Palander)
työ- ja elinkeinoministeriö

lääkintäneuvos Mikko Paunio
sosiaali- ja terveysministeriö

erityisasiantuntija Salla Koivusalo
(ympäristöneuvos Jarmo Muurman)
ympäristöministeriö

erityisasiantuntija Ilkka Hippinen
(rakennusneuvos Katja Outinen)
ympäristöministeriö

johtava asiantuntija Esa Aaltonen
liikenne- ja viestintäministeriö

budjettineuvos Armi Liinamaa
valtiovarainministeriö

ylitarkastaja Marika Keskinen
(ylitarkastaja Minna Pänkäläinen)
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

johtava asiantuntija Juha Toivanen
(yli-insinööri Johanna Kirkinen)
Energiavirasto

tulliylitarkastaja Suvi Etelämäki
(tulliylitarkastaja Asko Sinervo)
Tulli

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriötä ja oikeusministeriötä pyydettiin nimeämään jäsenet työryhmään. Tahot eivät esitä jäsentä työryhmään.

Työryhmän sihteeristön muodostaa erityisasiantuntija Miia Merisalo, työ- ja elinkeinoministeriö.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 mom. nojalla valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Työryhmään ehdotetuista varsinaisista jäsenistä puheenjohtaja mukaan luettuna naisia on 58 % ja miehiä 42 %. Varajäsenistä naisia on 66 % ja miehiä 34 %. Varajäsenten kokoonpano ei täytä em. tasa-arvolain vaatimuksia.

Kokoonpanoa voidaan pitää tasa-arvolain kannalta hyväksyttävänä, koska se perustuu työryhmässä edustettuna olevien organisaatioiden nimeämiin edustajiin, jotka edustavat organisaatioidensa parasta asiantuntemusta. Organisaatioita pyydettiin nimeämään mahdollisuuksien mukaan sekä naisia että miesehdokas. Jäsenesityksiä pyydettiin täydentämään perusteluilla, mikäli nais- ja miesehdokasta ei pystytty esittämään. Organisaatioilla ei ole asiantuntemusvaatimus huomioiden mahdollisuuksia esittää edustajiansa siten, että tasa-arvolain mukaisen kiintiösäännöksen tarkoittaman 40 %:n vähimmäismäärä täyttyisi.

Hankkeen jäsenten nimi- ja organisaatiotiedot sekä rooli ja toimikausi hankkeessa julkaistaan valtioneuvoston hankesivuilla hankkeen toimikauden ajaksi.

Kustannukset ja yleiset määräykset

Työtä tehdään virkatyönä. Puheenjohtajille tai jäsenille ei makseta palkkioita. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa mahdollista matka- ja majoituskustannuksista. Työryhmän mahdolliset kustannukset maksetaan momentilta 32.01.01.

Muuta

Lisätietoja asiassa antavat hallitusneuvos Pauliina Kanerva, puh. 029 50 60160, pauliina.kanerva(at)gov.fi ja erityisasiantuntija Miia Merisalo, puh. 029 5047094, miia.merisalo(at)gov.fi.

Osastopäällikkö

Jan Hjelt

Hallitusneuvos

Eriika Melkas

Liitteet

Jakelu

Liikenne- viestintäministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Oikeusministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Valtiovarainministeriö
Ympäristöministeriö
Energiavirasto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Tulli

Tiedoksi

Työ- ja elinkeinoministeriö/TTM, EOS ja IYR
Sisäministeriö
Ulkoministeriö

VN/27292/2024-TEM-13

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: